

Mogućnosti primjene međunarodnih obrazovnih standarda za profesionalne računovođe (IES) u velikim poslovnim subjektima

Vretenar, Mateja

Undergraduate thesis / Završni rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:402343>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-05**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet ekonomije i turizma
«Dr. Mijo Mirković»

MATEJA VRETENAR

**MOGUĆNOSTI PRIMJENE MEĐUNARODNIH
OBRAZOVNIH STANDARDA ZA
PROFESIONALNE RAČUNOVOĐE (IES) U
VELIKIM POSLOVNIM SUBJEKTIMA**

Završni rad

Pula, 2016.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet ekonomije i turizma
«Dr. Mijo Mirković»

MATEJA VRETENAR

**MOGUĆNOSTI PRIMJENE MEĐUNARODNIH
OBRAZOVNIH STANDARDA ZA
PROFESIONALNE RAČUNOVOĐE (IES) U
VELIKIM POSLOVNIM SUBJEKTIMA**

Završni rad

JMBAG: 0145027172, izvanredna studentica

Studijski smjer: Marketinško upravljanje

Predmet: Poslovno računovodstvo

Znanstveno područje: Društvene znanosti

Znanstveno polje: Ekonomija

Znanstvena grana: Računovodstvo

Mentorica: Doc. dr. sc. Ksenija Černe

Pula, travanj 2016.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisani MATEJA VRETENAR, kandidat za prvostupnika ekonomije/poslovne ekonomije, smjera MARKETINŠKO UPRAVLJANJE ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student

U Puli, 15.travnja, 2016. godine.

IZJAVA

o korištenju autorskog djela

Ja, MATEJA VRETENAR dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj završni rad pod nazivom MOGUĆNOSTI PRIMJENE MEĐUNARODNIH OBRAZOVNIH STANDARDARDA ZA PROFESIONALNE RAČUNOVOĐE (IES) U VELIKIM POSLOVNIM SUBJEKTIMA koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, 15.travnja, 2016. godine.

Potpis

SADRŽAJ:

1. UVOD.....	1
2. MEĐUNARODNA FEDERACIJA RAČUNOVOĐA – IFAC.....	2
2.1. Povijest IFAC - a.....	2
2.2. Članstvo IFAC - a.....	4
2.3. Misija i zastupanje IFAC - a.....	5
2.4. Odbori za aktivnosti od javnog interesa.....	5
2.4.1. IAASB.....	6
2.4.2. IESBA.....	6
2.4.3. IPSASB.....	7
2.4.4. IAESB.....	7
3. MEĐUNARODNI OBRAZOVNI STANDARDI.....	8
3.1. IES 1 - Uvjeti pristupa programu obrazovanja za profesionalne računovođe.....	9
3.2. IES 2 - Sadržaj programa profesionalnog računovodstvenog obrazovanja.....	10
3.3. IES 3 - Profesionalna osposobljenost.....	12
3.4. IES 4 - Profesionalne vrijednosti, etika i stavovi.....	12
3.5. IES 5 - Zahtjevi za praktičnim iskustvom.....	14
3.6. IES 6 - Provjera profesionalnih sposobnosti i stručnosti.....	15
3.7. IES 7 - Kontinuirani profesionalni razvoj.....	16
3.8. IES 8 - Stručna osposobljenost za profesionalnog revizora.....	17
4. RAČUNOVODSTVENA PROFESIJA U REPUBLICI HRVATSKOJ I PROGRAMI USAVRŠAVANJA ZA RAČUNOVOĐE.....	18
4.1. Licenciranje računovođa u Republici Hrvatskoj.....	18
4.2. Obrazovni programi i usavršavanja za računovođe u Republici Hrvatskoj.....	19
4.2.1. RRiF - ovi programi.....	19
4.2.2. Algebra.....	20

4.2.3. Diopter otvoreno učilište Pula.....	20
5. REZULTATI ISTRAŽIVANJA O MOGUĆNOSTIMA PRIMJENE OBRAZOVNIH STANDARDA ZA RAČUNOVOĐE.....	21
5.1. Rezultati istraživanja po pojedinačnom obrazovnom standardu za profesionalne računovođe.....	21
5.2. Rezultati istraživanja skupno po obrazovnim standardima za profesionalne računovođe.....	28
6. ZAKLJUČAK.....	32
POPIS LITERATURE.....	33
POPIS INTERNET IZVORA.....	33
POPIS SLIKA.....	34
POPIS GRAFIKONA.....	34
POPIS PRILOGA.....	35
SAŽETAK.....	36
ABSTRACT.....	37

1. UVOD

Tema ovog završnog rada je *"Mogućnosti primjene Međunarodnih obrazovnih standarda za profesionalne računovođe (IES) u velikim poslovnim subjektima"*.

Obzirom da su novim Zakonom o računovodstvu (NN 78/15) najavljene novine i promjene u reguliranju računovodstvene profesije, svrha rada je istražiti mogućnosti primjene Međunarodnih obrazovnih standarda za profesionalne računovođe u velikim poslovnim subjektima, obzirom da moguće licenciranje profesije podrazumijeva i šire poimanje edukacije i stjecanja zvanja računovođa. U tom je slučaju cilj rada utvrditi da li su spomenuti obrazovni standardi i njihova primjena podloga predviđenog smjera računovodstvene profesije.

Rad se sastoji od pet poglavlja kroz koja se pobliže opisuje Međunarodna organizacija računovođa – IFAC, njezina povijest, članstvo u organizaciji, misija, te donošenje standarda za profesionalno obrazovanje računovođa.

Pored navedenog, u radu se navodi svih osam Međunarodnih standarda obrazovanja za profesionalne računovođe, ističu se njihovi ciljevi i djelokrug svakog standarda pojedinačno.

Osvrt na računovodstvenu profesiju u Republici Hrvatskoj i postojeće programe usavršavanja za računovođe izvršen je u četvrtom poglavlju u kojem se analizira i trenutno aktualna tematika budućeg licenciranja računovodstvene struke.

Naposljetku, za potrebe rada i donošenje zaključaka o mogućnosti primjene Međunarodnih obrazovnih standarda za računovođe u velikim poslovnim subjektima, provedeno je istoimeno istraživanje na uzorku velikih poslovnih subjekata na području RH, te su u radu analizirani rezultati istoga.

U radu su korištene metode analize, sinteze, deskripcije, te metoda anketiranja.

Zaključnim razmatranjima navode se ograničenja istraživanja kao i potencijalni pravci budućih istraživanja.

2. MEĐUNARODNA FEDERACIJA RAČUNOVOĐA – IFAC

Međunarodna federacija računovođa - IFAC (*International Federation of Accountants*) je svjetska organizacija za računovodstvene profesije kojoj je primarna djelatnost služenje javnom interesu kroz razvoj standarda na području obrazovanja, etike, revizije i javnog sektora financijskog izvještavanja i to zagovaranjem transparentnosti u financijskom izvještavanju, pružajući najbolju praksu i smjernice za profesionalne računovođe, na način da uspostavlja i promovira primjenu visoko kvalitetnih međunarodnih standarda, omogućava suradnju i kooperaciju sa tijelima zemalja članica i igra ulogu glasnogovornika međunarodne računovodstvene profesije u vezi sa važnim temama. (<http://www.ifac.org/about-ifac>, pristupljeno 14.03.2016.)

Slika 1. Logo Međunarodne federacije računovođa - IFAC

Izvor: <http://www.ifac.org/>, pristupljeno 14.03.2016.

2.1. Povijest IFAC - a

Međunarodna federacija računovođa je osnovana 7. listopada 1977. godine u Münchenu, u Njemačkoj, na 11. Svjetskom kongresu računovođa. Sjedište organizacije od osnivanja je u New Yorku.

Na prvom sastanku skupštine i vijeća Međunarodne federacije računovođa u listopadu 1977. donesen je program "12 točaka rada". Program je osnovan sa svrhom da vodi IFAC odbore i osoblja kroz prvih pet godina djelovanja. (<http://www.ifac.org/about-ifac/organizationoverview/history/12-pointprogram>, pristupljeno 14.03.2016.)

Mnogi elementi tada utvrđenog programa rada značajni su još i danas, a podrazumijevaju: (<http://www.ifac.org/about-ifac/organization-overview/history/12-pointprogram>, pristupljeno 14.03.2016.)

- Konstruirati izjave koje služe kao međunarodne i revizijske smjernice.
- Utvrditi osnovna načela koja bi trebala biti uključena u etičkom kodeksu svih tijela članica IFAC - a.
- Odrediti uvjete i razvijati programe i stručno obrazovanje i usavršavanje računovođa.
- Prikupljati, analizirati, istraživati i širiti informacije o izvršavanju računovodstvene prakse kako bi se pomoglo praktičarima u učinkovitijem obavljanju prakse.
- Procijeniti, razvijati i izvještavati o financijskom poslovanju i drugim tehnikama upravljanja i postupanja.
- Poduzeti druga izučavanja za računovođe, kao što su studije o pravnim obvezama revizora.
- Gajiti blisku suradnju s korisnicima financijskih izvještaja, uključujući sindikate, financijske institucije, industrije, vlade i druge.
- Održavati dobre odnose s regionalnim organizacijama i istražiti potencijal za uspostavljanje veza s drugim regionalnim organizacijama, kao i pomagati u njihovom uređenju i razvoju.
- Uspostaviti redovitu komunikaciju između članica IFAC - a i drugih zainteresiranih organizacija, prvenstveno kroz IFAC Newsletter.
- Organizirati i promicati razmjenu tehničkih informacija, obrazovnih materijala i stručnih publikacija i druge literature koje proizlaze od članica IFAC - a.
- Organizirati i provodi međunarodni kongres računovođa otprilike svakih pet godina.
- Zahtjevati proširenje članstva IFAC - a.

Organizacijom kroz povijest predsjedali su mnogi predsjednici koje nominiraju članovi, a imenuje ih Vijeće IFAC - a. Sadašnja predsjednica je Olivia Kirtley koja je na dužnosti od studenog 2014. godine i biti će do studenog 2016. godine. Ona je prethodno obnašala dužnost zamjenika predsjednika od 2012. do 2014. godine.

2.2. Članstvo IFAC - a

Ogанизacija IFAC na početku svog djelovanja 1977. godine sastojala se od 63 članova osnivača iz 51 zemalje dok je danas IFAC - ovo članstvo naraslo na više od 175 članova i suradnika u 130 zemalja širom svijeta, što predstavlja skoro 3 milijuna računovođa u javnoj praksi, obrazovanju, državnoj službi, industriji i trgovini. (<http://www.ifac.org/about-ifac/membership>, pristupljeno 15.03.2016.)

Kako bi neka organizacija postala članicom IFAC - a mora najprije podnijeti zahtjev koji sadrži informacije o povijesti, o radu, ulozi, odgovornosti i upravljačkoj strukturi organizacije, te druge potrebne dokumente. Stručne računovodstvene organizacije najprije se prihvaćaju kao suradnici, a nakon toga i kao članovi IFAC - a.

IFAC članovi i suradnici su profesionalne računovodstvene organizacije priznate zakonom ili općim konsenzusom unutar svojih zemalja. Članovi su dužni podržavati sve IFAC misije i programe, dokazati usklađenost s izjavom o obvezama za članstvo, moraju imati odgovarajuću strukturu upravljanja i biti financijski i operativno održivi, financijski doprinostiti tj. plaćati članarinu¹ te po potrebi zadovoljavati neke druge kriterije opisane IFAC - ovim Statutom.

Biti IFAC - ov član i suradnik je i velika čast jer na taj način članovi i suradnici postanu dio svjetskog glasa struke, automatski im je omogućen pristup izdanjima, publikacijama, studijima i projektima IFAC - ovih članova i stručnih tijela te dobiju pomoć za jačanje struke na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini, a sudjeluju i u donošenju stavova o ključnim globalnim pitanjima. Osim navedenog, IFAC - ovi članovi utječu na operacije, strategija, vodstvo i članstvo u IFAC - u glasajući za mnoge različite stvari tijekom sastanaka Vijeća IFAC - a.

Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika (HZRiF) također je član IFAC - a od 1995. godine te aktivno sudjeluje u radu organizacije.

¹ Članarina - temelji se na formuli odobrenoj od strane Vijeća IFAC-a, koji koristi bruto nacionalni dohodak po glavi stanovnika i broja stanovnika u zemlji u kojoj je sjedište organizacije, kao i članstvo organizacije.

2.3. Misija i zastupanje IFAC - a

IFAC - ova misija je jačanje svjetske računovodstvene profesije u javnom interesu na način da razvija kvalitetne međunarodne standarde u reviziji i osiguranju, računovodstva u javnom sektoru, etike i obrazovanja za profesionalne računovođe i podržava njihovo usvajanje i korištenje, zatim da olakša suradnju među svojim članicama i suradnja s drugim međunarodnim organizacijama te da služi kao međunarodni glasnogovornik računovodstvene profesije. IFAC također želi da svjetska računovodstvena struka bude prepoznata kao bitna u jačanju održivosti organizacija, financijskih tržišta i gospodarstava diljem svijeta. (<http://www.ifac.org/about-ifac/global-representation-advocacy>, pristupljeno 15.03.2016.)

Kao svjetska organizacija računovodstvene profesije, IFAC ima utjecajni glas koji će zastupati i zagovarati u ime javnosti i struke. Organizacija se bavi pitanjima od javnog interesa te nastoji iskoristiti svoje jake veze s drugim međunarodnim organizacijama, povezanost s vladama, tvrtkama i tržištima kako bi na taj način uskladila potrebe struke i javnosti.

Poseban naglasak je na promicanju inicijativa za poboljšanje globalne ekonomske stabilnosti i održivosti. Trenutno, IFAC - ovi prioriteti su poticanje transparentnosti, djelotvornosti i odgovornosti vlada, poboljšanje vjerodostojnosti i korisnost financijskog izvještavanja, jačanje organizacijskog izvješćivanja te podizanje svijesti o računovođama u društvu. (<http://www.ifac.org/about-ifac/global-representation-advocacy>, pristupljeno 15.03.2016.)

2.4. Odbori za aktivnosti od javnog interesa

Međunarodna federacija računovođa uvidjela je da kao temeljni način zaštite i službe u javnom interesu je razvijanje, promicanje i provedba kvalitetnih, međunarodno priznatih standarda revizije i osiguranja, obrazovanja, etike i računovodstva javnog sektora. Ti standardi i povezana regulative su bitne za osiguravanje vjerodostojnosti informacija na kojima investitori i druge zainteresirane strane ovise i postižu održivost svjetskog ekonomskog razvoja.

Kao rezultat toga, IFAC podržava sljedeće neovisne odbore za donošenje standarda: (IAESB, IFAC, 2010)

- IAASB - Odbor za međunarodne standarde revidiranja i izražavanja uvjerenja

- IESBA - Odbor za međunarodne standarde etike za računovođe
- IPSASB - Odbor za računovodstvene standarde javnog sektora
- IAESB - Odbor za međunarodne računovodstvene standarde obrazovanja

Odbori ne djeluju u okviru IFAC - a već samostalno, a kratki osvrt na svaki od njih daje se u nastavku.

2.4.1. IAASB

Odbor za međunarodne standarde revidiranja i izražavanja uvjerenja (IAASB²) je neovisni odbor za postavljanje standarda koji donosi Međunarodne revizijske standarde (ISA) i Međunarodne standarde za pregled angažmana (ISRE), Međunarodne standarde za angažmane s izražavanjem uvjerenja (ISAE), Međunarodne standarde srodnih djelatnosti (ISRSs) i Međunarodne standarde kontrole kvalitete. Na taj način, IAASB poboljšava kvalitetu i dosljednost prakse u svijetu te jača povjerenje javnosti u svjetsku reviziju i jamstvo struke.

IAASB ističe kako standardi moraju biti razumljivi, jasni i sposobni za dosljednu primjenu kako bi se poboljšala kvaliteta i ujednačenost prakse u svijetu. U 2004. godini IAASB je započeo opsežan program za poboljšanje jasnoće svojih Međunarodnih revizijskih standarda (ISA). (<http://www.iaasb.org/>, pristupljeno 16.03.2016.)

2.4.2. IESBA

Odbor za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA³) u svojem cilju služenja javnosti postavlja visoko kvalitetne etičke standarde za profesionalne računovođe u cijelom svijetu.

Kroz svoje aktivnosti, IESBA razvija *Kodeks etike za profesionalne računovođe*, koji postavlja etičke zahtjeve profesionalnim računovođama. Odbor također pruža usvajanje i

² International Auditing and Assurance Standards Board

³ International Ethics Standards Board for Accountants

podršku u provedbi, promiče dobro etičke prakse na svjetskoj razini, te potiče međunarodnu raspravu o etičkim pitanjima s kojima se suočavaju računovođe.

(<http://www.ethicsboard.org/>, pristupljeno 16.03.2016.)

2.4.3. *IPSASB*

Odbor za računovodstvene standarde javnog sektora ⁴ (IPSASB⁵) razvija računovodstvene standarde i publikacije koje se koriste za pripremu financijskih izvještaja opće namjene od strane vlada i drugih subjekata iz javnog sektora širom svijeta. Putem tih standarda, IPSASB ima za cilj poboljšati kvalitetu, dosljednost i transparentnost u javnom sektoru financijskog izvještavanja te također donosi smjernice i olakšava razmjenu informacija između računovođa i ostalih koji rade u javnom sektoru.

Odbor za računovodstvene standarde javnog sektora u svojoj strategiji ima za cilj razvoj visokokvalitetnih standarda financijskog izvješćivanja, razvijanje ostalih publikacije za javni sektor i podizanje svijesti o međunarodnim računovodstvenim standardima i koristi od njihova usvajanja u javnom sektoru. (<http://www.ipsasb.org/>, pristupljeno 16.03.2016.)

2.4.4. *IAESB*

Odbor za međunarodne računovodstvene standarde obrazovanja (IAESB⁶) je neovisni odbor za postavljanje standarda u području profesionalnog računovodstvenog obrazovanja koji propisuju tehničke, mjerodavne i stručne vještine, vrijednosti, etiku i stavove. Kroz svoje aktivnosti, IAESB poboljšava obrazovanje razvojem i provedbom međunarodnog standarda obrazovanja (IES), što povećava nadležnost svjetske računovodstvene profesije pridonoseći jačanju povjerenja javnosti.

⁴ Pojam "javni sektor" se odnosi na nacionalne vlade, regionalne i lokalne samouprave i srodna državna tijela

⁵ International Public Sector Accounting Standards Board

⁶ International Accounting Education Standards Board

IAESB želi okupiti razvijene i zemlje u razvoju, kao i država u tranziciji i pomoći im u unapređenju računovodstvenih obrazovnih programa posebno tamo gdje će to pomoći gospodarskom razvoju. (<http://www.iaesb.org/>, pristupljeno 16.03.2016.)

Cilj IAESB jest služiti javnom interesu uspostavljanjem niza visokokvalitetnih standarda i drugih publikacija koje odražavaju dobru praksu u obrazovanju, razvoju i procjeni profesionalnih računovođa, promicanje usvajanja i provedbe te razvijanje obrazovnih mjerila za mjerenje provedbe Međunarodnih standarda obrazovanja i unaprjeđivanje međunarodne rasprave o problemima koji se javljaju u vezi s obrazovanjem, razvojem i procjenom profesionalnih računovođa.

U ispunjavanju ciljeva, IAESB razvija i izdaje Međunarodne standarde obrazovanja za profesionalne računovođe (IES) u kojima se nalaze načela učenja i razvoja za profesionalne računovođe.

3. MEĐUNARODNI OBRAZOVNI STANDARDI

IFAC - ov Odbor za međunarodne računovodstvene standarde obrazovanja (IAESB) kao što je spomenuto u drugom poglavlju donosi Međunarodne obrazovne standarde za profesionalne računovođe kojima se želi osigurati kvaliteta i dosljednost u računovodstvenom obrazovanju.

Međunarodnim obrazovnim standardima nastoji se stvoriti stručne profesionalne računovođe koji će tijekom svoje karijere pridonostiti profesiji i društvu u cjelini. Od profesionalnih računovođa se traži visoka stručnost te njezino održavanje kroz edukaciju, dodatna usavršavanja i praktično iskustvo koje propisuju sljedeći standardi koji su doneseni 1. siječnja 2005. godine, osim standarda IES - 7 koji je donesen 1. siječnja 2006. godine, a IES - 8. 1. srpnja 2008. godine: (IAESB, IFAC, 2010.)

IES 1 - Uvjeti pristupa programu obrazovanja za profesionalne računovođe

IES 2 - Sadržaj programa profesionalnog računovodstvenog obrazovanja

IES 3 - Profesionalna osposobljenost

IES 4 - Profesionalne vrijednosti, etika i stavovi

IES 5 - Zahtjevi za praktičnim iskustvom

IES 6 - *Provjera profesionalnih sposobnosti i stručnosti*

IES 7 - *Kontinuirani profesionalni razvoj*

IES 8 - *Stručna osposobljenost za profesionalog revizora*

U nastavku kratko se osvrćemo na svaki od spomenutih standarda.

3.1. IES 1 - Uvjeti pristupa programu obrazovanja za profesionalne računovođe

Međunarodnim obrazovnim standardom IES 1 - Uvjeti pristupa programu obrazovanja za profesionalne računovođe (*Entry Requirements to a Program of Professional Accounting Education*) navode se zahtjevi za pristup programu obrazovanja iz profesionalnog računovodstva.

Cilj ovog standarda je osigurati da studenti koji priželjkuju postati profesionalni računovođe posjeduju predznanje koje će im pomoći i olakšati postizanje uspjeha u njihovom studiranju, prijevnm ispitima i stjecanju praktičnog iskustva.

Putem ovog standarda nastoji se privući najkvalitetnije osobe koje bi studirale računovodstvo kako bi računovodstvena profesija bila što kvalitetnija te shodno tome osoba koja želi pristupiti programu obrazovanja za profesionalnog računovođu, koji vodi k članstvu u članici IFAC - a mora najprije zadovoljiti pristupne zahtjeve koji moraju biti slični ili jednaki onima za upis u priznati sveučilišni program. Točnije treba imati odgovarajuću razinu prethodnog obrazovanja te kombinaciju znanja, vještina i profesionalnih vrijednosti, etike i stavova. Razmjer tih sposobnosti odredit će ulaznu točku kandidatima za upis u programe. Što se više zahtijeva ispuni na početku tj. na ulaznoj točki, to se manje mora obuhvatiti programom edukacije za profesionalnog računovđu.

Ulazna točka programa edukacije za profesionalnog računovđu razlikuje se na način da neki programi započinju odmah nakon završetka srednjoškolskog obrazovanja ili neke druge razine prijediplomskog obrazovanja, a neki na poslijediplomskoj razini. Programe mogu organizirati i neka druge profesionalne organizacije, a ne samo sveučilišta ili veleučilišta ali je bitno da sve osobe koje završe program usvoje podjednaku razinu znanja. (IAESB, IFAC, 2010.)

3.2. IES 2 - Sadržaj programa profesionalnog računovodstvenog obrazovanja

Standard IES 2 - Sadržaj programa profesionalnog računovodstvenog programa (*Content of Professional Accounting Education Programs*) propisuje ishode učenja te sposobnost primjene stručnog znanja koje kandidati moraju steći kako bi se kvalificirali za profesionalne računovođe.

Ovaj standard ima za cilj osigurati da kandidati koji teže profesionalnom računovodstvu imaju dovoljno napredna znanja (program cjeloživotnog učenja i trajnog usavršavanja) kako bi mogli obavljati ulogu kao profesionalni računovođe u rastućem, vrlo složenom i brzo mijenjajućem okruženju.

Studij profesionalnog računovodstva se treba sastojati od najmanje dvogodišnjeg studija, mora biti dio programa prije stjecanja kvalifikacije, a kandidatima mora omogućiti stjecanje profesionalnih znanja potrebnih za profesionalnu sposobnost te diplomu iz računovodstva ili profesionalnu kvalifikaciju.

Prema ovom standardu sadržaj edukacije iz profesionalnog računovodstva treba se sastojati od:

- računovodstva, financija i povezanih znanja;
- znanja o organizaciji i poslovanju i
- znanja i kompetencija iz područja informacijskih tehnologija. (IAESB, IFAC, 2010.)

Neprofesionalnim znanjima i intelektualnim, osobnim, međuljudskim, komunikacijskim, organizacijskim i menadžerskim vještinama razvijenim tijekom općeg obrazovanja nadopunjuju se profesionalna znanja.

Znanje iz profesionalnog računovodstva samo je dio programa edukacije prije stjecanja kvalifikacije. Ona može biti stečena u akademskom okruženju, ali i ne mora. Neki programi studiranja omogućuju opći studij u trajanju do dvije godine, a nakon toga dvije dodatne godine za studij iz područja računovodstva. Studiji koji su više specijalizirani iz računovodstvenih područja mogu uključivati jednogodišnji opći studij unutar trogodišnjeg programa. Kombinacije općih studija, računovodstvenih studija i praktičnog iskustva mogu se razlikovati od programa do programa ali bitno je da se na kraju postigne jednaka profesionalna sposobnost svih kandidata.

Komponenta znanja iz računovodstva, financija i povezanih znanja treba uključiti sljedeća područja: (IAESB, IFAC, 2010.)

- financijsko računovodstvo i izvještavanje;
- menadžersko računovodstvo i kontrole;
- poreze;
- trgovačko i komercijalno pravo;
- reviziju i angažmane s izražavanjem uvjerenja;
- financije i financijski menadžment; i
- profesionalne vrijednosti i etiku.

Komponenta znanja o organizaciji i poslovanju treba uključiti sljedeća područja: (IAESB, IFAC, 2010.)

- ekonomiju;
- poslovno okruženje;
- korporativno upravljanje;
- financijska tržišta;
- kvantitativne metode;
- organizacijsko ponašanje;
- donošenje menadžerskih i strateških odluka;
- marketing; i
- međunarodno poslovanje i globalizacija.

Komponenta informacijskih tehnologija treba uključiti sljedeća područja i kompetencije: (IAESB, IFAC, 2010.)

- opće znanje o informacijskim tehnologijama;
- znanje o kontrolama informacijskih tehnologija;
- kompetencije kontrola informacijskih tehnologija;
- kompetencije korisnika informacijskih tehnologija; i
- jednu od, ili kombinaciju, kompetencija uloga menadžera, ocjenitelja ili dizajnera informacijskih sustava.

3.3. IES 3 - Profesionalna osposobljenost

Trećim obrazovnim standardom IES 3 - Profesionalna osposobljenost (*Professional Skills*) propisuje se spoj osobnih i profesionalnih vještina koje kandidati moraju posjedovati da bi se kvalificirali za profesionalne računovođe. Ovim se standardom želi pokazati kako opće obrazovanje, koje se može ostvariti na različite načine može doprinijeti razvoju tih vještina.

Cilj standarda *Profesionalna osposobljenost* je osigurati da kandidati za članstvo u IFAC-ovoj članici imaju određene vještine kako bi djelovali kao profesionalni računovođe što će im tijekom karijere omogućiti da djeluju kao kompetentne profesionalne osobe.

Prema ovom standardu, vještine koje su potrebne profesionalnim računovođama jesu: (IAESB, IFAC, 2010.)

- a) intelektualne vještine;
- b) tehničke i funkcionalne vještine;
- c) osobne vještine;
- d) međuljudske i komunikacijske vještine; i
- e) organizacijske vještine i vještine poslovnog menadžmenta.

Profesionalni računovođe pomoću određenih vještina uspješno koriste znanja stečena općim obrazovanjem, a istaknute vještine im mogu dati prednost u borbi s konkurencijom, ali i koristiti tijekom karijere. Znanja stečena općim obrazovanjem pomažu im u djelotvornom razmišljanju, komuniciranju, propitkivanju, logičkom razmišljanju i kritičkom analiziranju. (IAESB, IFAC, 2010.)

Svi koji žele postati profesionalni računovođe, a završili su neki od neračunovodstvenih studija, mogu nakon tih studija pristupiti ispitima pri profesionalnoj organizaciji i tamo steći potrebna znanja. Isto tako, u kombinaciji s ispitima mogu ključne vještine steći i na radnom mjestu što se navodi u samom standardu. (IAESB, IFAC, 2010.)

3.4. IES 4 - Profesionalne vrijednosti, etika i stavovi

IES 4 propisuje Profesionalne vrijednosti, etiku i stavove (*Professional Values, Ethics and Attitudes*) koje kandidati koji žele postati kvalificirani profesionalni računovođe trebaju steći tijekom programa edukacije tj. tim se standardom nastoji osigurati da kandidati za članstvo u

IFAC - ovoj članici usvoje primjerene profesionalne vrijednosti, etiku i stavove kako bi djelovali kao profesionalni računovođe. (IAESB, IFAC, 2010.)

Shodno tome IFAC je usvojio Kodeks etike za profesionalne računovođe kojim se profesionalnim računovođama uspostavljaju etički zahtjevi. Članice IFAC - a ili tvrtke bez obzira što djeluju u okruženjima s različitim kulturama i regulatornim zahtjevima neće primjenjivati blaže standarde od onih koji su navedeni u Kodeksu, ali ukoliko je članici ili tvrtki zabranjeno zakonom ili regulativom postupanje u skladu s određenim dijelovima Kodeksa, one će postupati u skladu s ostalim dijelovima Kodeksa. (IAESB, IFAC, 2010.)

Profesionalni računovođe moraju voditi računa o etičkim principima koji reguliraju sve njihove odnose, a programi edukacije trebaju voditi k predanosti javnom interesu i društvenoj odgovornosti, ka kontinuiranom napretku i cjeloživotnom učenju te pouzdanosti, odgovornosti, pravodobnosti, uslužnosti i poštivanju zakona i regulativa.

Tijekom karijere profesionalni računovođa nastavlja sa usavršavanjem i učenjem ali profesionalne vrijednosti, etike i stavovi usvojeni tijekom početnog profesionalnog usavršavanja su vrlo važni za trajno profesionalno usavršavanje. Stoga svi programi, kako se navodi u ovom standardu, bez obzira na nacionalno i kulturološko okruženje kao najnužnije moraju sadržavati: (IAESB, IFAC, 2010.)

- a) prirodu etike;
- b) razlike pristupa etici temeljenog na detaljnim pravilima odnosno okviru, njihove prednosti i nedostaci;
- c) usklađenost s temeljnim etičkim načelima poštenja, objektivnosti, privrženosti profesionalnoj kompetentnosti, dužnoj pažnji i povjerljivosti;
- d) profesionalno ponašanje i usklađenost s tehničkim standardima;
- e) koncepte neovisnosti, skepticizma, odgovornosti i očekivanja javnosti;
- f) etika i profesija: odgovornost spram društva;
- g) etika i zakon, uključivanje odnosa između zakona, regulativa i javnog interesa;
- h) posljedice neetičkog ponašanja za osobu, profesiju i društvo u cjelini;
- i) etika u odnosu na poslovanje i dobro upravljanje; i
- j) etika i pojedinačni profesionalni računovođa: skretanje pozornosti na problem (tzv. zviždanje), sukob interesa, etičke dileme i njihovo rješavanje.

Odgovornost profesionalnog računovođe nije isključivo u tome da se zadovolje potrebe pojedinačnog klijenta ili poslodavca. Stoga budući profesionalni računovođe trebaju razumjeti

da vrijednosti, etika i stavovi doprinose stvaranju povjerenja i pouzdanosti na tržištu te da se protežu kroz sve što radi profesionalni računovođa.

3.5. IES 5 - Zahtjevi za praktičnim iskustvom

Zahtjevi za praktičnim iskustvom odnosno standardom IES 5 (*Practical Experience Requirements*) želi se postići da kandidati koji žele postati profesionalni računovođe steknu praktično iskustvo prije kvalificiranja za profesionalne računovođe kako bi kasnije djelovali kao stručni profesionalni računovođe.

Prema ovom standardu, da bi se profesionalni računovođe kao takvi mogli predstaviti javnosti potrebno im je praktično iskustvo (stečeno obavljanjem posla profesionalnih računovođa) i znanje koje su stekli kroz programe edukacije iz profesionalnog računovodstva. Praktično iskustvo treba se steći u najmanje tri godine, ali se ono može skratiti do najviše dvanaest mjeseci za one koji su studirali na fakultetima gdje je zastupljena primjena praktičnog računovodstva. (IAESB, IFAC, 2010.)

Ovaj standard ima za cilj stvoriti stručne profesionalne računovođe kroz kombinaciju općeg obrazovanja, profesionalnog obrazovanja i praktičnog iskustva gdje veliku ulogu imaju i poslodavci, kolege s posla i mentori koji prenose svoje znanje na kandidate. Da bi program stjecanja praktičnog iskustva bio učinkovit nužno je da svi rade zajedno. Svrha je da program bude koristan i za vježbenike i poslodavca te mentori trebaju periodično pregledavati evidenciju o stečenom praktičnom iskustvu vježbenika. Praktičnim iskustvom vježbeniku se nastoji pojasniti načina na koji se odvija poslovanje i poslovni odnosi, kako je računovodstvo povezano s drugim poslovnim funkcijama i aktivnostima. Nastoji se stvoriti svijest o okruženju u kojem se pružaju usluge te razviti odgovarajuće profesionalne vrijednosti, etike i stavovi o stvarnim životnim situacijama i naposljetku pružiti priliku za rad na području s višim razinama odgovornosti. (IAESB, IFAC, 2010.)

3.6. IES 6 - Provjera profesionalnih sposobnosti i stručnosti

Obrazovni standard IES 6 - Provjera profesionalnih sposobnosti i stručnosti (*Assessment of Professional Capabilities and Competence*) odnosi se na zahtjeve koji su propisani kako bi se procijenila konačna kandidatova profesionalna sposobnost i kompetencija prije stjecanja kvalifikacije.

Provjera profesionalnih sposobnosti i stručnosti odnosi se na procjenu profesionalnog znanja, profesionalnih vještina i profesionalnih vrijednosti, etike i stavova stečenih kroz programe profesionalne edukacije, a koje su nužne kako bi osoba bila sposobna obaviti ulogu tj.zadatke na svom radnom mjestu. Procjena profesionalne sposobnosti i kompetentnosti odgovornost je Tijela članice IFAC - a, a obavlja se na način da se uz akademske kvalifikacije, testira i teoretsko znanje i praktična primjena tog znanja kojom kandidati trebaju pokazati da imaju kvalitetno tehničko znanje iz određenih predmeta, da mogu primijeniti tehnička znanja na analitički i praktičan način, da mogu izdvojiti iz različitih kolegija znanja potrebna za rješavanje višestrukih ili složenih problema, zatim da mogu riješiti određeni problem razlikovanjem relevantnih informacija od nerelevantnih iz danog skupa podataka te da mogu u situacijama s višestrukim problemima prepoznati probleme i rangirati ih po redoslijedu po kojem ih treba obrađivati kao i shvatiti da mogu postojati alternativna rješenja i razumjeti ulogu prosuđivanja u radu s njima. (IAESB, IFAC, 2010.)

Isto tako, kandidati trebaju dokazati da mogu integrirati znanja i vještine iz različitih područja, da mogu učinkovito komunicirati s korisnicima formuliranjem realnih preporuka na logičan način te da mogu prepoznati etičke nedoumice. (IAESB, IFAC, 2010.)

Standardom se sugerira da kako nije moguće procjeniti sveukupnu sposobnost i stručnost kandidata samo u jednom ispitu te je možda procjena nekih sposobnosti bila obavljena tijekom stjecanja praktičnog iskustva, piše se više ispita kojima se nastoji obuhvatiti svo gradivo te se zahtijeva da veći dio odgovora kandidata bude u pisanom obliku i da odgovori budu pouzdani i valjani, a da se procjena obavi što bliže kraju pretkvalifikacijskog edukacijskog programa. (Černe, 2008.)

3.7. IES 7 - Kontinuirani profesionalni razvoj

IES 7 odnosno Kontinuirani profesionalni razvoj (*Continuing Professional Development*) za cilj ima poticati profesionalne računovođe na važnost cjeloživotnog učenja.

Ovaj standard, kao temeljno načelo, u svojem djelokrugu navodi kako je odgovornost pojedinog profesionalnog računovođe usavršavati se i održavati profesionalnu stručnost kako bi se klijentima i poslodavcima pružila usluga visoke kvalitete u svim profesionalnim i poslovnim odnosima. (IAESB, IFAC, 2010.)

Nadalje, standardom se nalaže članicama IFAC - a da pridaju veliku pažnju trajnom unaprijeđivanju stručnosti i privrženosti cjeloživotnom učenju za sve profesionalne računovođe, te da u cilju pomaganja profesionalnim računovođama u ispunjavanju odgovornosti za cjeloživotno učenje, olakšaju pristup programima za trajno profesionalno usavršavanje.

Od profesionalnih računovođa zahtjeva se da mjere aktivnosti učenja kako bi se ispunili zahtjeve članica u vezi s trajnim profesionalnim usavršavanjem, te da vode odgovarajuće evidencije te čuvaju dokumentaciju vezanu za usavršavanje.

Mjerenje postignuća trajnog profesionalnog usavršavanja može se postići s tri različita pristupa koje standard nudi: (IAESB, IFAC, 2010.)

- a) *pristup temeljen na inputu* – podrazumijeva potrebu utvrđivanja određene količine aktivnosti učenja koja se smatra primjerenom za razvijanje i održavanje stručnosti. Primjerice, odrađivanje barem 120 sati ili ekvivalentnih jedinica učenja u relevantnim aktivnostima profesionalnog usavršavanja u svakom uzastopnom razdoblju od tri godine, od čega 60 sati ili ekvivalentnih jedinica učenja treba biti provjerljivo.
- b) *pristup temeljen na outputu* – zahtijeva da profesionalni računovođa putem rezultata dokaže da razvija i održava profesionalnu stručnost te da povremeno dostavlja dokaze o usavršavanju koji su objektivno provjerili nadležni izvori i da su mjereni korištenjem valjane metode procjene stručnosti.
- c) *kombinirani pristup* – je kombinacija elemenata pristupa temeljenog na inputu i pristupa temeljenog na outputu te tako članice koje primjenjuju kombinirani pristup

mogu za neke sektore koristiti pristup temeljen na inputu, a za druge na outputu ili koristiti koncepte oba pristupa.

3.8. IES 8 - Stručna osposobljenost za profesionalog revizora

Međunarodni standard IES 8 - Stručna osposobljenost za profesionalog revizora (*Competence Requirements for Audit Professionals*) propisuje koje zahtjeve mora ispunjavati profesionalni računovođa koji želi postati revizijski profesionalac, uključujući i one koji rade u određenim okolnostima i gospodarskim granama.

Ovaj standard propisuje minimalnu razinu profesionalnih znanja, vještina, vrijednosti, etike i stavova potrebnih revizijskim profesionalcima. Bavi se nizom sposobnosti i stručnosti koje su potrebe cijelom revizijskom timu. (IAESB, IFAC, 2010.)

Kako bi osoba postala revizijski profesionalac treba najprije zadovoljiti kriterije, točnije stjeći kvalifikaciju za profesionalnog računovođu, no moguće je da treba i daljnju edukaciju i usavršavanje iznad spomenute kvalifikacije te se ti dodatni zahtjevi edukacije i usavršavanja mogu ispuniti tijekom programa za stjecanje kvalifikacije za profesionalne računovođe ali i kasnije. Dodatni programi mogu uključivati naprednu profesionalnu edukaciju koju pružaju akademske institucije ili profesionalna tijela. Programi se mogu bazirati i na uvježbavanju i stjecanju iskustva na radnom mjestu ili izvan radnog mjesta te raznim tečajevima i aktivnosti trajnog profesionalnog usavršavanja. Također članice trebaju zahtijevati da osobe koje žele postati revizijski profesionalci osim što je potrebno da se kvalificiraju za profesionalnog računovođu imaju diplomu preddiplomskog studija ili slično tome. (IAESB, IFAC, 2010.)

Stručnjaci iz područja revizije trebaju se usavršavati kako bi napredovali, kroz nadzorne i menadžerske uloge, da djeluju kao angažirani partneri dok tijela IFAC - a i revizorske organizacije trebaju osigurati da ti isti revizorski stručnjaci odgovorni za značajne prosudbe u reviziji povijesnih financijskih informacija koje se odnose na određene okolnosti ili gospodarske grane imaju potrebna profesionalna znanja i praktično iskustvo važno za te okolnosti ili gospodarske grane.

4. RAČUNOVODSTVENA PROFESIJA U REPUBLICI HRVATSKOJ I PROGRAMI USAVRŠAVANJA ZA RAČUNOVOĐE

U današnje vrijeme računovodstvo je jedna od najvažnijih djelatnosti, a kako je osnovna svrha računovodstva pružati informacije o financijskom položaju, uspješnosti i promjenama u poduzeću što se koristi za donošenja ekonomskih odluka, veoma je važno da osoba koja je zadužena za vođenje računovodstva bude organizirana, educirana i nadasve stručna. (<http://www.rrif.hr/>, pristupljeno 17.03.2016.)

Poznato je kako u Republici Hrvatskoj mnoge struge propisuju obvezna ovlaštenja i stručna usavršavanja za puno jednostavnije i manje važne poslove od poslova vođenja računovodstva i obračunavanja poreza te je stoga nužno reguliranje računovodstvene profesije zakonom. (<http://www.poslovni.hr/>, pristupljeno 17.03.2016.)

4.1.Licenciranje računovođa u Republici Hrvatskoj

Kao što je spomenuto, već duže vrijeme govori se o potrebi licenciranja računovodstvene struke u Republici Hrvatskoj. U novom Zakonu o računovodstvu (NN 78/15) koji je stupio na snagu 1. siječnja ove godine po prvi puta u Hrvatskoj uvodi se licenciranje za osobe koje se bave pružanjem računovodstvenih usluga. U čl. 7. st. 4. Zakona navodi se: *“Ako poduzetnik povjeri obavljanje računovodstvenih poslova i funkcije računovodstva drugim pravnim ili fizičkim osobama, one moraju biti licencirane za obavljanje tih poslova na temelju posebnog zakona.”* Također se navodi kako bi obveza licenciranja trebala stupiti na snagu s 01.01.2018. godine, što znači da će računovodstveni servisi tj. računovođe koji obavljaju računovodstvene usluge i vode poslovne knjige za druge pravne i fizičke osobe trebati steći licencu do 31.12.2017. godine, ali ne i računovođe koji te poslove obavljaju za potrebe poslovnog subjekta u kojem su zaposleni.

S obzirom da uvjeti koje treba ispuniti kako bi se steklo licencu te trajanje odnosno produljenje licenci nisu propisani ovim Zakonom, za očekivati je da će se propisati prema nekom očekivanom zakonu koji bi trebalo regulirati ovu materiju te da će biti propisana i koja je odgovarajuća stručna sprema, te koliko je potrebno imati radnog iskustva, polagati posebne stručne ispite i slično.

4.2. Obrazovni programi i usavršavanja za računovođe u Republici Hrvatskoj

U Republici Hrvatskoj do donošenja i stupanja na snagu zakona koji će regulirati računovodstvenu profesiju, a čija primjena se očekuje tek od 01.01.2018. godine, za obavljanje računovodstvenih poslova nisu propisani nikakvi uvjeti te se tako u računovodstvene "vode" upuštaju i osobe koje nemaju dovoljno znanja niti iskustva, ne posjeduju vještine koje su potrebne za uspješnog i profesionalnog računovođu, nisu dovoljno informirane te zbog nedostatka vremena, novaca i volje ne educiraju se. Te računovođe u pravilu nude i jeftinije cijene te se poduzetnici, pogotovo u današnje vrijeme kad vlada nestašica novaca, odlučuju za njih, nesvjesni povećanog rizika od pogrešaka i propusta koje mogu dovesti do utaje ili krivog obračuna poreza za što su predviđene visoke novčane kazne. S obzirom na navedeno potrebno je da se računovođe, dok ne stupi na snagu obveza licenciranja, usavršavaju putem raznih seminara, radionica, proučavanjem stručne literature ili dodatnim školovanjem. Svjesni potrebe za usavršavanjem računovođa mnoge organizacije nude razne programe, a neke od njih navest ćemo u nastavku. (<http://www.poslovni-info.eu/sadrzaj/financije/>, pristupljeno 18.03.2016.)

4.2.1. RRiF-ovi programi

Izdavačko i savjetodavno društvo iz područja računovodstva, poreza i financija u Hrvatskoj – RRiF osnovano je 1990. godine te su od tada do danas izdali mnoge časopise i priručnike te u sklopu svog rada, putem svojeg *Učilišta za poduzetništvo* nude i razne programe za stručno usavršavanje i obrazovanje odraslih kroz knjigovodstveno-računovodstvene tečajeve za početnike i napredne kao što su: (<http://www.rrif-uciliste.hr/>, pristupljeno 18.03.2016.)

- *Program osposobljavanja* – za obavljanje knjigovodstvenih i računovodstvenih poslova u trajanju 130 nastavnih sati
- *Program usavršavanja* – za samostalno obavljanje i vođenje knjigovodstvenih, računovodstvenih i financijskih poslova u trajanju 190 nastavnih sati
- *Osnivanje i upravljanje malim poduzećima* – osposobljavanje za poslove osnivanja i upravljanja malim poduzećima u trajanju od 152 nastavna sata
- *Neformalni programi* – tečaj računovodstva obrtnika i slobodnih zanimanja u trajanju od 24 nastavna sata i tečaj računovodstva neprofitnih organizacija u trajanju od 20 nastavnih sati.

4.2.2. Algebra

Algebra - je regionalno informatičko učilište, koje djeluje 15. godina. Putem *Centra za obrazovanje u području knjigovodstva, računovodstva i financija* nudi sljedeće programe:

(<http://www.algebra.hr/edukacija/centar-za-obrazovanje-u-podrucju-knjigovodstva-racunovodstva-i-financija/>, pristupljeno 18.03.2016.)

- *Knjigovođa*
- *Samostalni knjigovođa*
- *Računovođa*
- *Voditelj knjigovodstva i računovodstva*
- *Voditelj računovodstva i financija*
- *Voditelj knjigovodstva, računovodstva i financija*

Osoba koja upiše neki od spomenutih programa, kako navode u svojim referencama upoznati će se sa strukom od samih osnova knjigovodstva do rješavanja složenijih računovodstvenih poslova. Prepoznavati će i tumačiti poslovne događaje, računovodstveno ih obraditi, povezati stečeno znanje i znati ga primijeniti u praksi.

4.2.3. Diopter otvoreno učilište Pula

Diopter – je ustanova za obrazovanja i osposobljavanje odraslih sa sjedištem u Puli. Djeluje još od 1995. godine i najveće je otvoreno učilište u Istarskoj županiji.

U sklopu svojih programa nudi i *Program osposobljavanja za poslove samostalnog knjigovođe*. Program obuhvaća izobrazbu o poslovanje trgovačkih društava, knjiženja od samog osnivanja, pribavljanja sredstava, trošenje u procesu rada i proizvodnje, s izradom cjelovitog završnog računa sa svim financijskim izvještajima, platni promet u zemlji i inozemstvu te se sastoji od vježbi na konkretnim primjerima iz svakodnevnog poslovanju. (<http://www.diopter.hr/ekonomija>, pristupljeno 18.03.2016.)

5. REZULTATI ISTRAŽIVANJA O MOGUĆNOSTIMA PRIMJENE OBRAZOVNIH STANDARDA ZA RAČUNOVOĐE

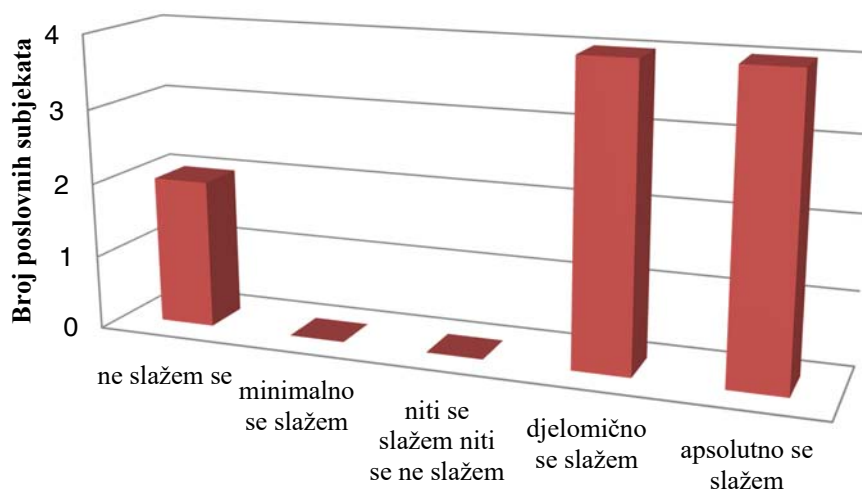
Kao što je više puta spomenuto u ovom radu od računovođa se u današnje vrijeme očekuje puno više od samog vođenja poslovnih knjiga tj. evidentiranja poslovnih promjena i sastavljanja financijskih izvještaja. Računovođe ponekad moraju biti i poslovni savjetnici, financijski analitičari, pregovarači ili čak manageri što sve dovodi do potrebe da profesionalni računovođa održava ali i razvija nova i specijalizirana znanja, vještine i sposobnosti tijekom cijele karijere što je i svrha samih Međunarodnih obrazovnih standarda. (Černe, 2008)

S obzirom na navedenu u svrhu istraživanja za završni rad provedeno je ispitivanje anketnim upitnikom na uzorku velikih poslovnih subjekata u Republici Hrvatskoj, a na temu *Primjena međunarodnih obrazovnih standarda za profesionalne računovođe*. Anketni upitnik bio je elektroničkim putem upućen u 30 velikih subjekata na području Hrvatske ali odgovor je dobiven tek od njih 10. Navedeni manji broj pristiglih ispunjenih anketnih upitnika predstavlja ograničenje ovog istraživanja, međutim ujedno je i podloga za neka druga buduća istraživanja koja bi trebala rezultirati većim brojem ispunjenih anketnih upitnika. U nastavku rada prezentirani su i analizirani rezultati istraživanja po pojedinim obrazovnim standardima.

5.1. Rezultati istraživanja po pojedinačnom obrazovnom standardu za profesionalne računovođe

Prvim obrazovnim standardom IES 1 - *Uvjeti pristupa programu obrazovanja za profesionalne računovođe* u kojem se navode uvjeti koje kandidat koji pristupa programu obrazovanja za profesionalnog računovođu mora zadovoljiti, započelo je istraživanje. Zbog toga se i prvo anketno pitanje odnosilo na fakultetsko obrazovanje odnosno "*Osoba koja pristupa programu obrazovanja za profesionalne računovođe (određena kombinacija znanja, vještina i profesionalnih vrijednosti, etike i stavova) mora biti fakultetski obrazovana*", a odgovor ispitanika bio je u obliku ocjene slaganja sa tvrdnjom, odnosno kao "ne slažem se", "niti se slažem niti se ne slažem" te "apsolutno se slažem".

Grafikon 1. Ocjena važnosti fakultetskog obrazovanja osobe koja pristupa programu za profesionalnog računovođu sa stajališta velikih poslovnih subjekata na području RH.

Izvor: vlastito istraživanje

Kao što je vidljivo iz samog Grafikona 1., prema stajalištu velikih subjekata na području Republike Hrvatske 40% poslovnih subjekata smatra kako je apsolutno važno fakultetsko obrazovanja kao podloga za daljnje usavršavanje računovođa, isti postotak smatra kako je djelomično važno dok 20 % ispitanika fakultetsko obrazovanje ne smatraju važnim. Uz ovo pitanje postavljeno je i pitanje da li "*Profesionalni računovođa može biti osoba koja nema fakultetsku naobrazbu ali ima više od 10 godina iskustva u računovodstvenoj struci?*" te je čak 8 subjekata od 10 odgovorilo potvrdno dok je na pitanje da li "*Profesionalni računovođa može biti i osoba koja ima fakultetsku naobrazbu neekonomskog usmjerenja i više od 10 godina iskustva u računovodstvenoj struci?*" potvrdno odgovorilo 6 subjekta što znači da bez prakse gotovo i nije moguće postati dobar računovođa, a školovanje će pomoći da se lakše i brže usvoje potrebna znanja i vještine.

Za obrazovni standard IES 2 - *Sadržaj programa profesionalnog računovodstvenog obrazovanja* ispitanicima bilo je upućeno pitanje "*Znanje računovodstva i financija, znanje o organizaciji i poslovanju te znanje i kompetencije iz područja informacijskih tehnologija koje kandidati moraju usvojiti kako bi se osposobili za profesionalnog računovođu, da li se u Vašem poslovnom subjektu smatraju podjednako važnima?*" na što je čak 60% ispitanika odgovorilo kako se apsolutno slažu, dok se 40% njih djelomično slaže, što upućuje na

činjenicu da je okruženje u kojem poslovni subjekti danas djeluju zahtjevno te tako i sama računovodstvena profesija postaje sve obuhvatnija i kompleksnija. (Černe, 2008)

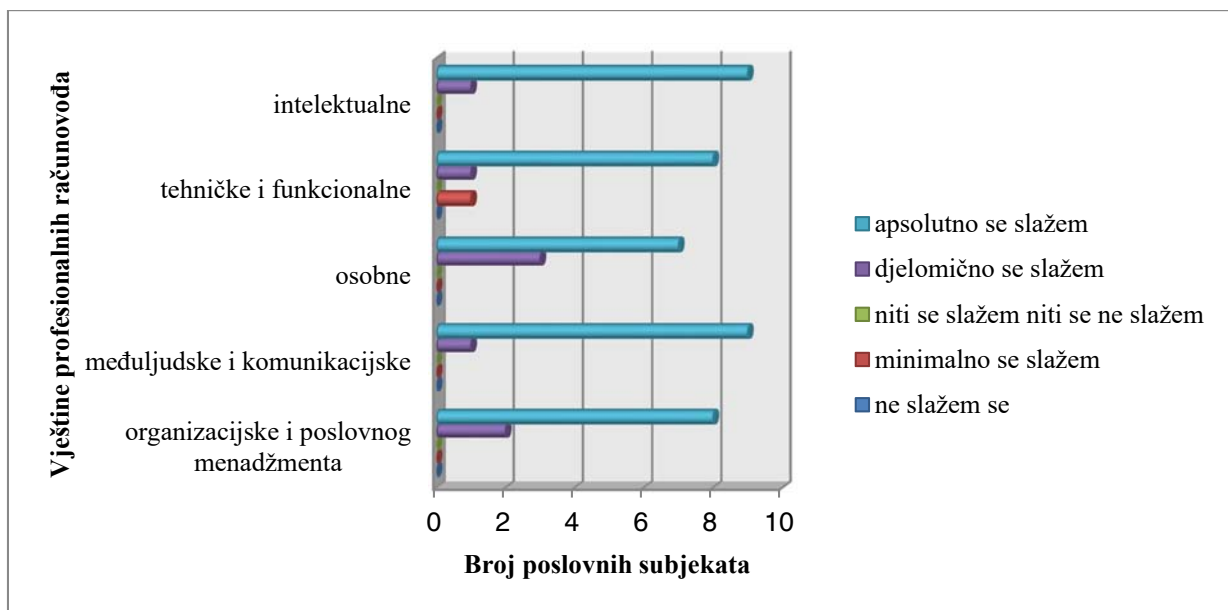
Grafikon 2. Ocjena slaganja s tvrdnjom da znanje računovodstva i financija, znanje o organizaciji i poslovanju te znanje i kompetencije iz područja informacijskih tehnologija koje kandidati moraju usvojiti kako bi se osposobili za profesionalnog računovođu smatraju se podjednako važnim u velikim poslovnim subjektima u RH.

Izvor: vlastito istraživanje

Kako se Međunarodnim obrazovnim standardom IES 3 - *Profesionalna osposobljenost* propisuju kombinacije osobnih i profesionalnih vještina tako je i u anketnom upitniku postavljeno pitanje o "Vještinama koje su potrebne profesionalnim računovođama"

Grafikon 3. Vještine koje su potrebne profesionalnim računovođama

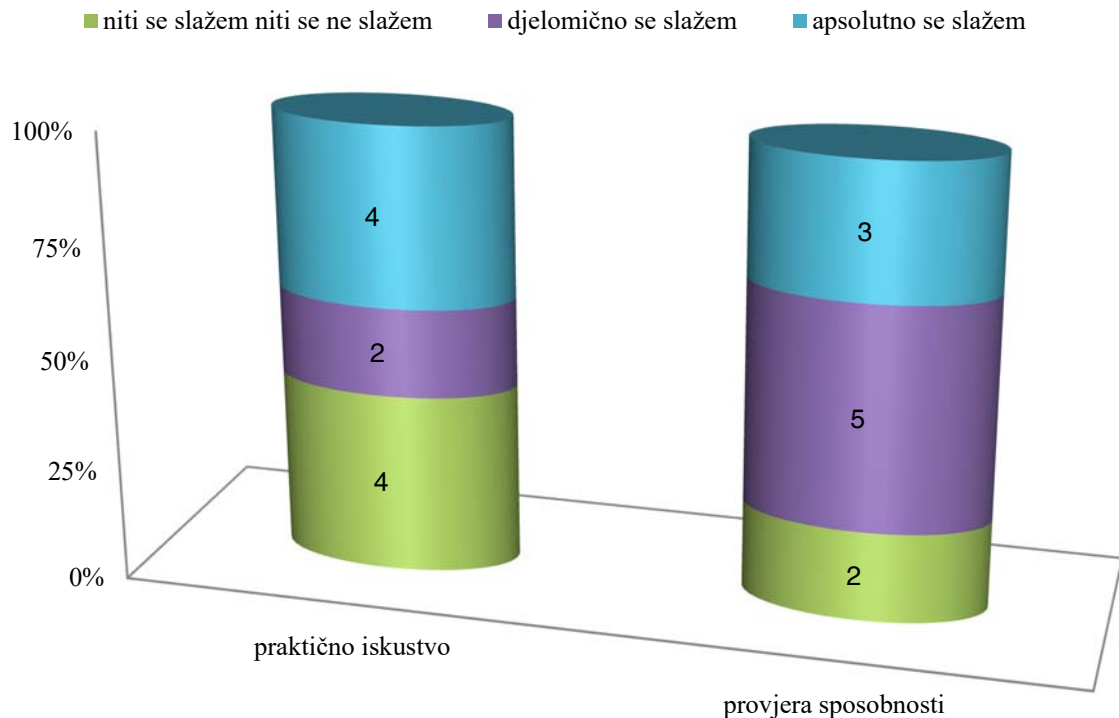
Izvor: vlastito istraživanje

Ovdje je subjektima dana mogućnost višestrukog odgovora, zbog istovremene važnosti pojedinih vještina. U poslovnim subjektima u kojima je istraživanje i provedeno vidljivo je kako su vještine koje su potrebne profesionalnim računovođama podjednako važne ali kako su ipak najbitnije intelektualne vještine koje omogućavaju profesionalnom računovođi rješavanje problema, donošenje odluka i logičkog te kritičkog razmišljanja, kao i mogućnost prepoznavanja i rješavanja nestrukturiranog problema u nepoznatom okruženju. Također, ispitanici kao jedne od važnijih istaknuli su međuljudske i komunikacijske vještine koje omogućavaju profesionalnom računovođi surađivanje s drugima u organizaciji, primanje i slanje informacija i djelotvorno donošenje odluka, snalaženje u timskom radu kao i interakcije s kulturološki i intelektualno različitim ljudima. (IAESB i IFAC, 2010).

Gledano u postotcima, 90% ispitanika spomenute intelektualne vještine i međuljudske i komunikacijske smatra od apsolutne važnosti, a njih 10 % smatra djelomično važnima. Tehničke i funkcionalne vještine koje se sastoje od općih vještina poput izvješćivanja, korištenje modela za donošenje odluka i analize rizika ocjenjene su sa 80% apsolutno važnima, 10% djelomično i isti taj postotak minimalno važnima. Vještine koje se odnose na stavove i ponašanje profesionalnih računovođa odnosno osobne vještine 70% ispitanika prepoznalo je kao apsolutno važne, dok djelomično 30%. Kako su danas profesionalni računovođe često dio tima za donošenje odluka te se zahtijeva da imaju aktivniju ulogu u svakodnevnom rukovođenju organizacijama, organizacijske vještine i vještine poslovnog menadžmenta postale su iznimno važne u profesionalnom računovodstvu čemu u prilog ide i činjenica da 80% ispitanika spomenute vještine smatra apsolutno važno, a 20% djelomično.

Za standard IES 4 - *Profesionalne vrijednosti, etika i stavovi* istraživanje se baziralo na pitanju koliko se zapravo potiče u pojedinom poslovnom subjektu etično poslovanje i djelovanje. Obzirom na ponuđene odgovore od "ne slažem se", "minimalno se slažem", "niti se slažem niti se ne slažem", "djelomično se slažem" do "apsolutno se slažem", 80% ispitanika odgovorilo je kako se apsolutno slažu, odnosno, kako se u njihovom poslovnom subjektu potiče etično poslovanje i djelovanje, a preostali dio kako se djelomično potiče. To dovodi do zaključka kako je važno za profesionalne računovođe da usvoje i vode računa o etičkim principima koji reguliraju sve njihove odnose.

Grafikon 4. Iskustvo u praksi kandidata prilikom zapošljavanja te provjera profesionalnih sposobnosti i stručnosti

Izvor: vlastito istraživanje

Praktično iskustvo koje se stiče obavljanjem posla profesionalnih računovođa, zajedno sa stjecanjem znanja kroz programe usavršavanja za profesionalnog računovođu, međunarodnim obrazovnim standardom IES 5 (*Zahtjevi za praktičnim iskustvom*) smatraju se nužnim prije nego što kandidati mogu predstaviti sebe javnosti kao profesionalne računovođe. Zbog navedenog se i istraživanjem obuhvatila važnost iskustva u praksi prilikom zapošljavanja računovođa. Na pitanje od četiri subjekta dobiven je odgovor kako se "niti slažu niti ne slažu" odnosno "apsolutno se slažu" s važnošću praktičnog iskustva, dok je kod ostalih dvoje iskustvo u praksi kandidata djelomično važno.

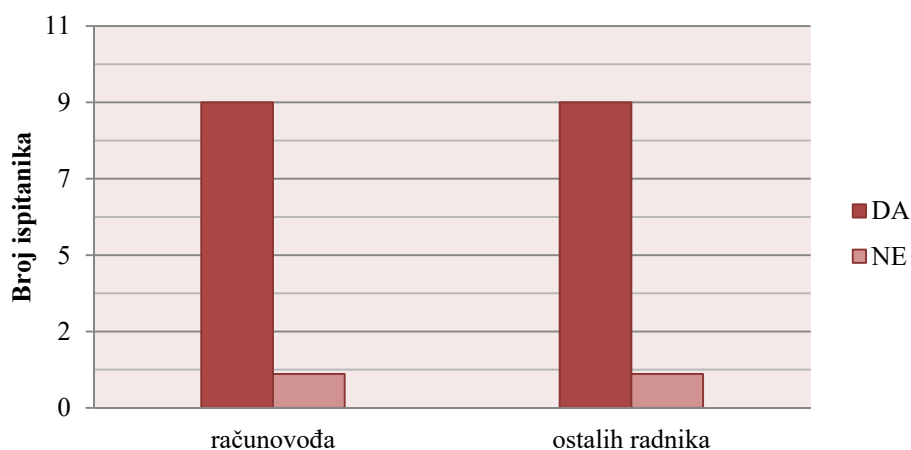
Kao što je vidljivo u Grafikonu broj 4. ispitanicima je bilo upućeno i pitanje važnosti u vezi provjere sposobnosti odnosno da li se prilikom zapošljavanja računovođa u njihovim poslovnim subjektima provodi provjera profesionalnih sposobnosti i stručnosti kandidata što je ujedno i djelokrug standarda IES 6 (*Provjera profesionalnih sposobnosti i stručnosti*). Ovdje su ispitanici u 50% odgovorili kako se djelomično provodi, 20% da se i provodi i ne

provodi, dok u 30% poduzeća se apsolutno provodi provjera sposobnosti. S obzirom da je sposobnost atribut koji posjeduju pojedinci, a koji ujedno omogućava stručno obavljanje uloga, za očekivati je bilo da se u većini poduzeća provodi provjera istih.

Trajno profesionalno usavršavanje i cjeloživotno učenje ključni su ako profesionalni računovođe žele ispuniti očekivanja društva. Svi profesionalni računovođe imaju obvezu razvijati i održavati svoje profesionalne sposobnosti kako se navodi u standardu *Kontinuirani profesionalni razvoj* (IES 7). (IAESB i IFAC, 2010)

Tako je i anketnim upitnikom postavljeno pitanje da li se provodi kontinuirani profesionalni razvoj odnosno usavršavanje za računovođe odnosno za ostale radnike.

Grafikon 5. **Provođenje kontinuiranog profesionalnog razvoja odnosno usavršavanje u poslovnim subjektima koji su sudjelovali u istraživanju**

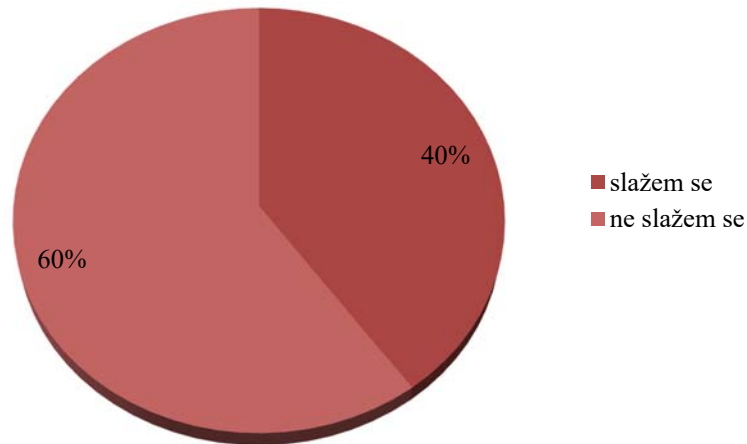

Izvor: vlastito istraživanje

Iz Grafikona broj 5., možemo isčitati kako 9 od 10 poslovnih subjekata provodi kontinuirano usavršavanje kako za računovođe tako i za ostale radnike što predstavlja svijesnost kako je ulaganje u razvoj i usavršavanje zaposlenika zapravo ključan korak na putu prema boljoj usluzi za klijente i boljoj učinkovitosti vođenja samog poslovanja.

Povezano s kontinuiranim profesionalnim razvojem je i licenciranje računovođa koje se najavljuje kao što je spomenuto u ovom radu za početak 2018. godine. S obzirom da u posljednje vrijeme je to vrlo aktualna tema, obuhvaćeno je anketiranjem, a rezultat istraživanja prikazan je sljedećim grafikonom.

Grafikon 6. Slaganje, odnosno ne slaganje s tvrdnjom kako bi se licenciranje računovođa u Republici Hrvatskoj koje je najavljeno za 01.01.2018. trebalo primjeniti i na računovođe koji poslove obavljaju za potrebe poslovnog subjekta u kojem su zaposleni, a ne samo za računovođe koji na tržištu pružaju usluge vođenja poslovnih knjiga.

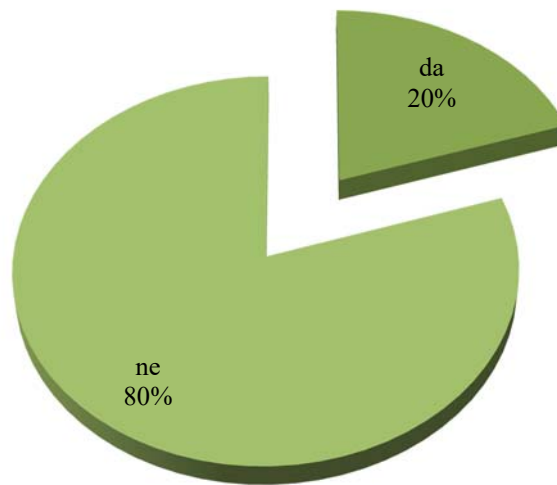

Izvor: vlastito istraživanje

Provedeći istraživanje u velikim poslovnim subjektima u vezi pitanja licenciranja računovođa u Republici Hrvatskoj, te koliko je zapravo bitno da se osim računovođa koji vode poslovne knjige za druge pravne i fizičke osobe, licenciraju i računovođe koji poslove obavljaju za potrebe subjekta u kojem su zaposleni, većina od 60% odgovorila je da ipak nije potrebno licenciranje i za računovođe zaposlenike, dok 40% smatra da bi trebalo licencirati sve. S obzirom da je istraživanje provedeno upravo na tim osobama, voditeljima računovodstva u velikim poslovnim subjektima, možda upravo zbog toga su rezultati takvi. Naime, računovođe su i inače prepuni obaveza, usklađivanja s novim zakonima i raznim drugim preprekama u radu te smatraju da im ipak nije potrebno licenciranje te dodatne obaveze poput usavršavanja i školovanja.

Za posljednji međunarodni obrazovni standard IES 8, koji propisuje zahtjeve o *Stručnoj osposobljenosti za profesionalnog računovođu* u anketi je bilo postavljeno pitanje da li "*U Vašem poslovnom subjektu postoji osoba koja je stručno osposobljena za profesionalnog internog revizora?*". Rezultati su ukazali na to da tek mali postotak odnosno u 20% subjekata postoji profesionalni interni revizor dok u 80% subjekata potrebe revizije obavljaju ovlašteni revizori zaposleni u revizorskim tvrtkama.

Grafikon 7. U poslovnim subjektima u kojima je vršeno istraživanje postoji osoba koja je stručno osposobljena za profesionalnog internog revizora.

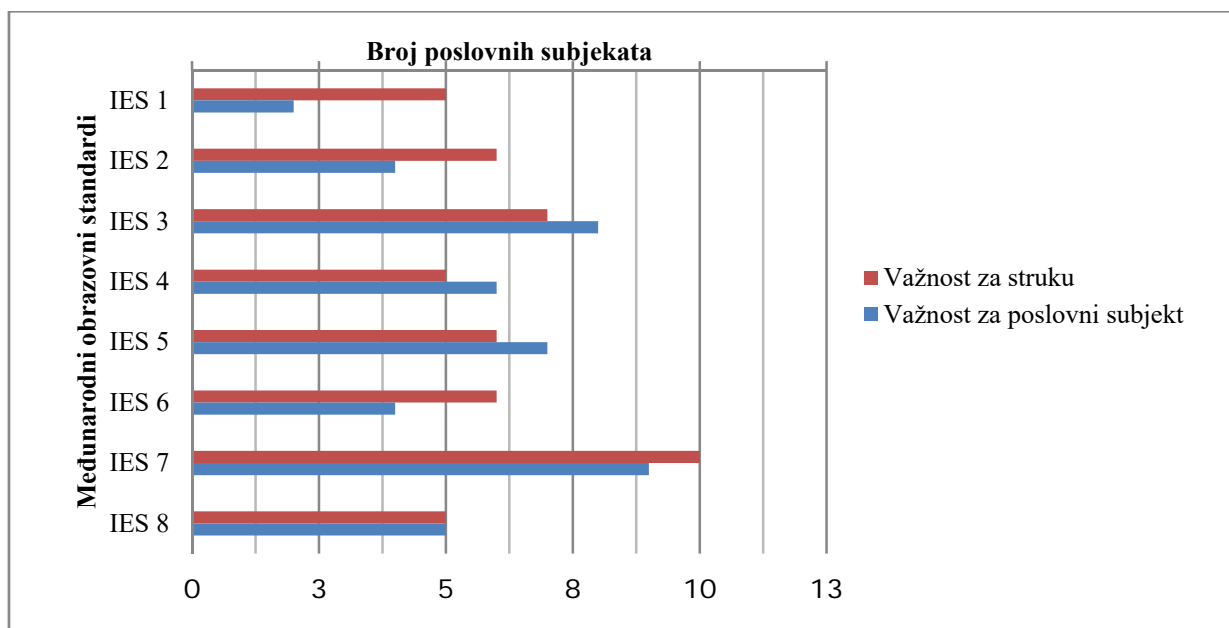
Izvor: vlastito istraživanje

5.2. Rezultati istraživanja skupno po obrazovnim standardima za profesionalne računovođe

U djelu istraživanja gdje se je od ispitanika tražilo da označe međunarodne obrazovne standarde koji su prema njihovom vlastitom mišljenju najkorisniji za njihov poslovni subjekt, a koji općenito za razvoj i unapređenje računovodstvene struke rezultati su bili u skladu s prethodnim, odnosno 90% ispitanika smatra da je kontinuirani profesionalni razvoj, kontinuirano usavršavanje najkorisniji standard za vlastiti poslovni subjekt i čak 100% ispitanika spomenuti standard smatra najvažnijim za struku. Sukladno tome daje se zaključiti da subjekti u Republici Hrvatskoj, makar se radilo o malom uzorku ispitanika, veliku pažnju pridaju kontinuiranom usavršavanju i unapređivanju kako same računovodstvene struke tako i usluga/roba kojima se bave. Na drugom mjestu po važnosti je standard broj 3 odnosno kombinacija osobnih i profesionalnih vještina, za poslovni subjekt 80% ispitanika smatra važnim spomenuti standard dok za struku njih 70%. Zahtjevi za praktičnim iskustvom koji predstavljaju djelokrug standarda IES 5 nalaze se na trećem mjestu kao korisni za poslovni subjekt, dok za računovodstvenu struku treće mjesto djeli s IES 2 standardom koji propisuje znanje koji kandidati moraju usvojiti kako bi se osposobili za profesionalnog računovođu i

standardom 6 koji podrazumjeva provjeru teorijskog dijela i praktične primjene prije stjecanja kvalifikacije profesionalnog računovođe. (Černe, 2008). Ispitanici standarde IES 1 (*Uvjeti pristupa programu obrazovanja za profesionalne računovođe*), IES 4 (*Profesionalne vrijednosti, etika i stavovi*) te IES 8 (*Stručna osposobljenost za profesionalnog računovođu*) smatraju podjednako važnima za struku te se nalaze na četvrtom mjestu, a za poslovni subjekt posljednje mjesto kao najmanje važan zauzima standarda IES 1, pretposljednje dijele IES 2 (*Sadržaj programa profesionalnog računovodstvenog programa*) i IES 6 (*Provjera profesionalnih sposobnosti i stručnosti*), a standard IES 8 nalazi se na petom mjestu po važnosti za sam poslovni subjekt. Rezultati su vidljivi i u grafikonu koji slijedi.

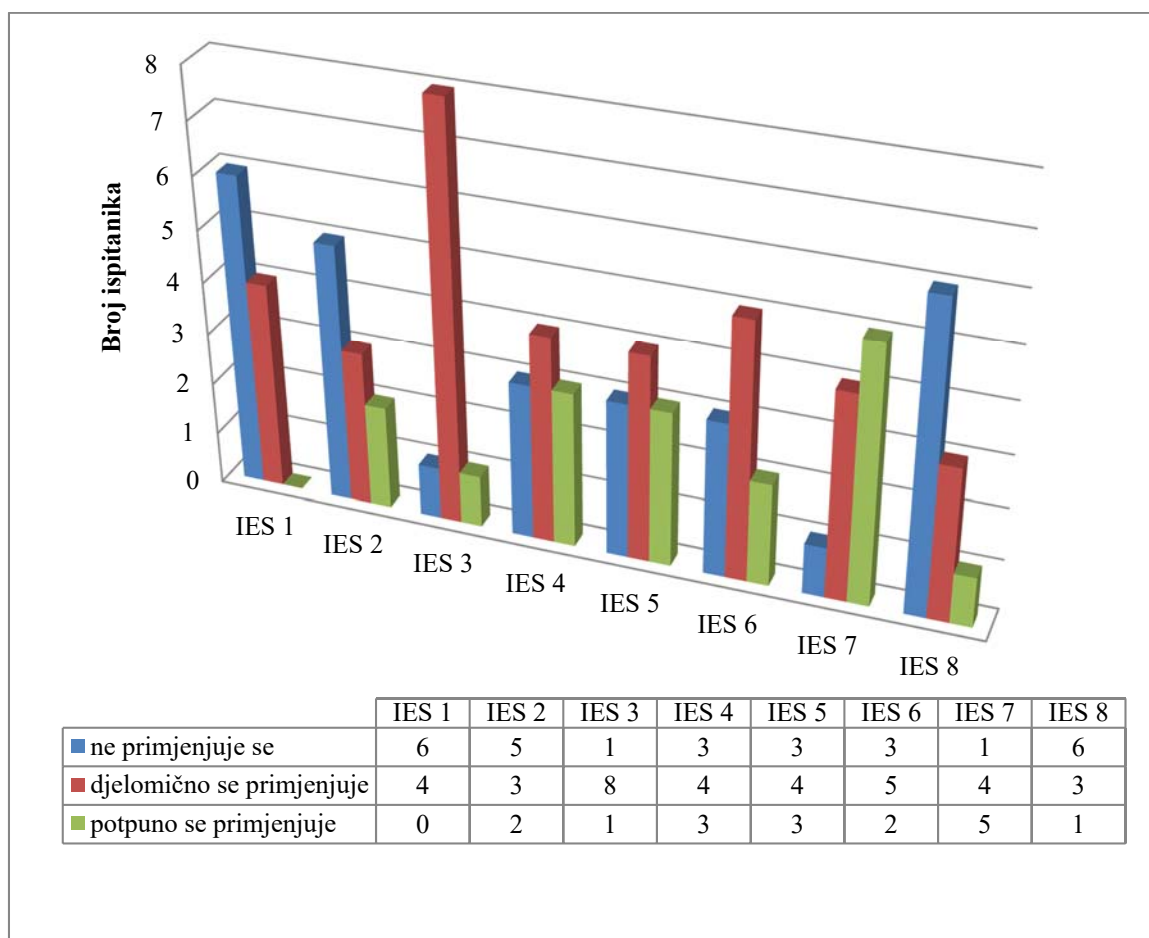
Grafikon 8. Prema mišljenju ispitanika Međunarodni standardi obrazovanja za profesionalne računovođe najkorisniji za njihov poslovni subjekt i općenito za razvoj i unapređenje računovodstvene struke.

Izvor: vlastito istraživanje

Posljednje anketno pitanje odnosilo se na samu primjenu pojedinog Međunarodnog standarda obrazovanja za profesionalne računovođe u poduzeća ispitanika.

Grafikon 9. **Primjena pojedinog Međunarodnog standarda obrazovanja za profesionalne računovođe na primjeru poduzeća ispitanika.**

Izvor: vlastito istraživanje

Rezultati istraživanja ukazuju kako se i primjena standarda u poslovnim subjektima ne razlikuje bitno od važnosti, te se tako međunarodni standard koji propisuje *Kontinuirani profesionalni razvoj* (IES 7) tj. trajno profesionalno usavršavanje koje se odnosi na aktivnosti učenja koje je potrebno da bi se učinkovito djelovalo kao profesionalni računovođa u privatnom i javnom sektoru zauzima i dalje prvo mjesto točnije u 50% velikih poslovnih subjekata u Hrvatskoj u potpunosti se primjenjuje, djelomično se primjenjuje u 40%, a u samo 10% poduzeća se ne primjenjuje.

Standardi IES 4 - *Profesionalne vrijednosti, etika i stavovi* i IES 5 - *Zahtjevi za praktičnim iskustvom* kod ispitanika u istom se broju potpuno, djelomično odnosno ne primjenjuju se. Pa tako po 3 od 10 ispitanih poduzeća potpuno primjenjuje odnosno uopće ne primjenjuju spomenute standarde dok 4 od 10 djelomično primjenjuju.

Također, standardi IES 2 - *Sadržaj programa profesionalnog računovodstvenog obrazovanja* i IES 6 - *Provjera profesionalnih sposobnosti i stručnosti* podjednako se primjenjuju, u potpunosti primjenjuju ih 2 od 10 subjekta, dok IES 2 djelomično primjenjuje 3 subjekta, a ne primjenjuju 5 subjekata. Kod IES 6 situacija je obrnuta.

IES 3 - *Profesionalna osposobljenost* i IES 8 - *Stručna osposobljenost za profesionalnog računovođu* u potpunosti se primjenjuju u samo jednom subjektu. Međutim standard IES 3 čak u 8 subjekata ili u 80% djelomično se primjenjuje što ukazuje na to da opće obrazovanje, koje se može ostvariti na različite načine i u različitim kontekstima nije u potpunosti prepoznato kao važno ali zato ipak samo u jednom subjektu uopće se ne primjenjuje. Osmi međunarodni obrazovni standard djelomično primjenjuju tri subjekta, a u opće ne primjenjuju njih šest.

Uvjeti pristupa programu obrazovanja za profesionalne računovođe koji su sadržani u prvom standardu u niti jednom subjektu u uzorku ne primjenjuju se u potpunosti već 4 subjekta primjenjuju ga djelomično, a ne primjenjuju 6 subjekata.

6. ZAKLJUČAK

Današnja suvremena ekonomija i moderno poslovanje nezamislivo je bez računovođa. Potražnja za uslugama računovođa raste, računovođa je potreban svakom poslovnom subjektu kako u privatnom tako i u javnom sektoru, ali i vrlo često fizičkim osobama kada je u pitanju porezno savjetovanje ili ispunjavanje nekih drugih poreznih obveza. Stoga društvo pod utjecajem mnogih čimbenika kao što su globalizacija, promjene u tehnologiji, složenost poslovanja ima i velika očekivanja od računovođa čemu će svakako doprinijeti Međunarodni obrazovni standardi za profesionalne računovođe.

Za potrebe završnog rada provedeno je istraživanje u velikim poslovnim subjektima u Republici Hrvatskoj o primjeni spomenutih standarda. Kako u Hrvatskoj još uvijek postoje društveni i ekonomski problemi te za obavljanje računovodstvenih poslova nisu propisani nikakvi uvjeti, za očekivati je bilo da obrazovni standardi nisu prihvaćeni, odnosno da se ne primjenjuju u dovoljnoj mjeri u kojoj bi se na neki način i zaštitila računovodstvena profesija.

S obzirom na navedeno ispitanici od Međunarodnih obrazovnih standarda najviše primjenjuju *Kontinuirani profesionalni razvoj* što ukazuje da postoji svijest o ulozi trajnog profesionalnog usavršavanja, koje nije jamac da će svi računovođe cijelo vrijeme pružati profesionalne usluge visoke kvalitete ali dobar je temelj za dobro organizirano i stručno vođeno računovodstvo i na neki način održava povjerenje javnosti. U svakom slučaju možemo reći da mjesta za podizanje razine etičnosti poslovanja u Hrvatskoj ima dovoljno. *Profesionalne vrijednosti, etika i stavovi* koje se protežu kroz sve što radi profesionalni računovođa i doprinose stvaranju povjerenja i pouzdanja na tržištu poslovni subjekti obuhvaćeni istraživanjem primjenjuju u nedovoljnom postotku.

Unatoč svemu ostaje nada da će licenciranje računovođa koje je najavljeno za 1. siječnja 2018. godine uvesti reda u računovodstvenu profesiju te da će na tržištu opstati oni koji svoju ulogu obavljaju u skladu s Međunarodnim obrazovnim standardima za profesionalne računovođe odnosno koji će svoje stečeno znanje i vještine redovito održavati, ažurirati i usavršavati.

POPIS LITERATURE:

1. ČERNE, K. (2008). "Studentska percepcija računovodstvene profesije s aspekta Međunarodnih obrazovnih standarda za profesionalne računovođe", *Ekonomska istraživanja*, Vol. 21, No. 1, str. 69-85, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Odjel za ekonomiju i turizam "Dr. Mijo Mirković" Pula, ISSN: 1331-677X
2. IAESB, IFAC (2010). "Priručnika s objavama o međunarodnoj edukaciji: Handbook of International Education Pronouncements", ISBN: 978-1-60815-067-0
3. MILČIĆ, I. (2015). "Stanje i perspektive računovodstvene profesije u Republici Hrvatskoj i zemljama okruženja". U: 50. Simpozij HZRFD "*Uloga regulatora u razvoju gospodarstva Hrvatske*", Zagreb
4. TUŠEK, B. (2015). "Kodeks etike i Međunarodni standardi edukacije za profesionalne računovođe". U: 50. Simpozij HZRFD "*Uloga regulatora u razvoju gospodarstva Hrvatske*", Zagreb

POPIS INTERNET IZVORA:

1. www.algebra.hr
2. www.diopter.hr
3. www.ethicsboard.org
4. www.iaasb.org
5. www.iaesb.org
6. www.ifac.org
7. www.ipsasb.org
8. www.limun.hr
9. www.poslovni.hr
10. www.poslovni-info.eu
11. www.racunovodstvo-porezi.hr
12. www.revizorska-komora.hr
13. www.rif.hr
14. www.rrif.hr
15. www.rrif-uciliste.hr

POPIS SLIKA:

Slika 1. Logo Međunarodne federacije računovođa – IFAC.....2

POPIS GRAFIKONA:

Grafikon 1. Ocjena važnosti fakultetskog obrazovanja osobe koja pristupa programu za profesionalnog računovođu sa stajališta velikih poslovnih subjekata na području RH.....22

Grafikon 2. Ocjena slaganja s tvrdnjom da znanje računovodstva i financija, znanje o organizaciji i poslovanju te znanje i kompetencije iz područja informacijskih tehnologija koje kandidati moraju usvojiti kako bi se osposobili za profesionalnog računovođu smatraju se podjednako važnim u velikim poslovnim subjektima u RH.....23

Grafikon 3. Vještine koje su potrebne profesionalnim računovođama.....23

Grafikon 4. Iskustvo u praksi kandidata prilikom zapošljavanja te provjera profesionalnih sposobnosti i stručnosti25

Grafikon 5. Provođenje kontinuiranog profesionalnog razvoja odnosno usavršavanje u poslovnim subjektima koji su sudjelovali u istraživanju.....26

Grafikon 6. Slaganje, odnosno ne slaganje s tvrdnjom kako bi se licenciranje računovođa u Republici Hrvatskoj koje je najavljeno za 01.01.2018. trebalo primjeniti i na računovođe koji poslove obavljaju za potrebe poslovnog subjekta u kojem su zaposleni, a ne samo za računovođe koji na tržištu pružaju usluge vođenja poslovnih knjiga.....27

Grafikon 7. U poslovnim subjektima u kojima je vršeno istraživanje postoji osoba koja je stručno osposobljena za profesionalnog internog revizora.....28

Grafikon 8. Prema mišljenju ispitanika Međunarodni standardi obrazovanja za profesionalne računovođe najkorisniji za njihov poslovni subjekt i općenito za razvoj i unapređenje računovodstvene struke.....29

Grafikon 9. Primjena pojedinog Međunarodnog standarda obrazovanja za profesionalne računovođe na primjeru poduzeća ispitanika.....	30
--	----

POPIS PRILOGA:

Prilog 1. Anketni upitnik.....	38
--------------------------------	----

SAŽETAK

Kako bi se zaštitila računovodstvena profesija i promicale vrijednosti profesionalnog računovođe Međunarodna federacija računovođa – IFAC namijenila je osam Međunarodnih obrazovnih standarda za profesionalne računovođe koji su na snazi od 1. siječnja 2005. godine. Međunarodni obrazovni standardi ustanovljuju standarde za IFAC - ove članice, za početno profesionalno usavršavanje i za trajno profesionalno usavršavanje. S obzirom na trenutno aktualnu tematiku budućeg licenciranja računovodstvene profesije u Republici Hrvatskoj provedeno je istraživanje u velikim poslovnim subjektima o osam Međunarodnih standarda obrazovanja za profesionalne računovođe. Rezultati istraživanja ukazuju da u Hrvatskoj postoji svijesnost o važnosti standarda ali da primjena nije na zadovoljavajućoj razini.

Ključne riječi: međunarodni obrazovni standardi, profesionalni računovođa.

ABSTRACT

To protect the accounting profession and the promotion of professional accountants International Federation of Accountants – IFAC has earmarked eight International Education Standards for professional accountants in force since 1 January 2005. International Education Standards establish standards for IFAC member body and the initial professional training and continuous professional development. Given the current topical themes for future licensing of the accounting profession in the Republic of Croatia, a survey was conducted in large businesses on eight international education standards for professional accountants. The survey results indicate that in Croatia there is awareness of the importance of standards or that the application is not satisfactory.

Key words: international education standards, professional accountant.

ANKETNI UPITNIK

MEĐUNARODNI OBRAZOVNI STANDARDI ZA PROFESIONALNE RAČUNOVOĐE

*Obavezno

1. IES 1 – Uvjeti pristupa programu obrazovanja za profesionalne računovođe *

1. Osoba koja pristupa programu obrazovanja za profesionalne računovođe (određena kombinacija znanja, vještina i profesionalnih vrijednosti, etike i stavova) mora biti fakultetski obrazovana.

Označite samo jedan oval.

- ne slažem se
- minimalno se slažem
- niti se slažem niti se ne slažem
- djelomično se slažem
- apsolutno se slažem

2. IES 2 – Sadržaj programa profesionalnog računovodstvenog obrazovanja *

2. Znanje računovodstva i financija, znanje o organizaciji i poslovanju te znanje i kompetencije iz područja informacijskih tehnologija koje kandidati moraju usvojiti kako bi se osposobili za profesionalnog računovođu, u Vašem se poslovnom subjektu smatraju podjednako važnima.

Označite samo jedan oval.

- ne slažem se
- minimalno se slažem
- niti se slažem niti se ne slažem
- djelomično se slažem
- apsolutno se slažem

3. IES 3 – Profesionalna osposobljenost

3. Vještine koje su potrebne profesionalnim računovođama:
Označite samo jedan oval po retku.

	ne slažem se	minimalno se slažem	niti se slažem niti se ne slažem	djelomično se slažem	apsolutno se slažem
a) intelektualne vještine	☐	☐	☐	☐	☐
b) tehničke i funkcionalne vještine	☐	☐	☐	☐	☐
c) osobne vještine	☐	☐	☐	☐	☐
d) međuljudske i komunikacijske vještine	☐	☐	☐	☐	☐
e) organizacijske vještine i vještine poslovnog menadžmenta	☐	☐	☐	☐	☐

4. IES 4 – Profesionalne vrijednosti, etika i stavovi *

4. U Vašem poslovnom subjektu potiče se etično poslovanje i djelovanje
Označite samo jedan oval.

- ne slažem se
- minimalno se slažem
- niti se slažem niti se ne slažem
- djelomično se slažem
- apsolutno se slažem

5. IES 5 – Zahtjevi za praktičnim iskustvom *

5. U Vašem poslovnom subjektu, prilikom zapošljavanja računovođa, veoma je važno iskustvo u praksi kandidata.
Označite samo jedan oval.

- ne slažem se
- minimalno se slažem
- niti se slažem niti se ne slažem
- djelomično se slažem
- apsolutno se slažem

6. IES 6 – Provjera profesionalnih sposobnosti i stručnosti *

6. U Vašem poslovnom subjektu, prilikom zapošljavanja računovođa, provodi se provjera profesionalnih sposobnosti i stručnosti kandidata.

Označite samo jedan oval.

- ne slažem se
- minimalno se slažem
- niti se slažem niti se ne slažem
- djelomično se slažem
- apsolutno se slažem

7. IES 7 – Kontinuirani profesionalni razvoji *

7. U Vašem poslovnom subjektu provodi se kontinuirani profesionalni razvoj odnosno usavršavanje:

Označite samo jedan oval po retku.

	da	ne
a) Računovođa	☐	☐
b) Ostalih radnika	☐	☐

8. IES 8 – Stručna osposobljenost za profesionalnog revizora. *

8. U Vašem poslovnom subjektu postoji osoba koja je stručno osposobljena za profesionalnog internog revizora.

Označite samo jedan oval.

- da
- ne

9. *

9. Licenciranje računovođa u RH koje je najavljeno za 01.01.2018. trebalo bi se primjeniti i na računovođe koji poslove obavljaju za potrebe poslovnog subjekta u kojem su zaposleni, a ne samo za računovođe koji na tržištu pružaju usluge vođenja poslovnih knjiga.

Označite samo jedan oval.

- slažem se
- ne slažem se

10. *

10. Profesionalni računovođa može biti osoba koja nema fakultetsku naobrazbu ali ima više od 10 godina iskustva u računovodstvenoj struci.

Označite samo jedan oval.

- slažem se
- ne slažem se

11. *

11. Profesionalni računovođa može biti osoba koja ima fakultetsku naobrazbu neekonomskog usmjerenja i više od 10 godina iskustva u računovodstvenoj struci. Označite samo jedan oval.

- slažem se
 ne slažem se

12. Koji su prema Vašem mišljenju Međunarodni standardi obrazovanja za profesionalne računovođe najkorisniji za Vaš poslovni subjekt, a koji općenito za razvoj i unapređenje računovodstvene struke? Moguće ih je označiti više. Označite samo jedan oval po retku.

Za poslovni subjekt

IES 1 – Ujeti pristupa programu obrazovanja za profesionalne računovođe	☐
IES 2 – Sadržaj programa profesionalnog računovodstvenog obrazovanja	☐
IES 3 – Profesionalna osposobljenost	☐
IES 4 – Profesionalne vrijednosti, etika i stavovi	☐
IES 5 – Zahtjevi za praktičnim iskustvom	☐
IES 6 – Provjera profesionalnih sposobnosti i stručnosti	☐
IES 7 – Kontinuirani profesionalni razvoji	☐
IES 8 – Stručna osposobljenost za profesionalnog revizora	☐

13. Označite samo jedan oval po retku.

Za struku

IES 1 – Ujeti pristupa programu obrazovanja za profesionalne računovođe	☐
IES 2 – Sadržaj programa profesionalnog računovodstvenog obrazovanja	☐
IES 3 – Profesionalna osposobljenost	☐
IES 4 – Profesionalne vrijednosti, etika i stavovi	☐
IES 5 – Zahtjevi za praktičnim iskustvom	☐
IES 6 – Provjera profesionalnih sposobnosti i stručnosti	☐
IES 7 – Kontinuirani profesionalni razvoji	☐
IES 8 – Stručna osposobljenost za profesionalnog revizora	☐

14. *

13. Označite primjenu pojedinog Međunarodnog standarda obrazovanja za profesionalne računovođe na primjeru Vašeg poduzeća.

Označite samo jedan oval po retku.

	ne primjenjuje se	djelomično se primjenjuje	potpuno se primjenjuje
IES 1 – Uvjeti pristupa programu obrazovanja za profesionalne računovođe	☐	☐	☐
IES 2 – Sadržaj programa profesionalnog računovodstvenog obrazovanja	☐	☐	☐
IES 3 – Profesionalna osposobljenost	☐	☐	☐
IES 4 – Profesionalne vrijednosti, etika i stavovi	☐	☐	☐
IES 5 – Zahtjevi za praktičnim iskustvom	☐	☐	☐
IES 6 – Provjera profesionalnih sposobnosti i stručnosti	☐	☐	☐
IES 7 – Kontinuirani profesionalni razvoji	☐	☐	☐
IES 8 – Stručna osposobljenost za profesionalnog revizora	☐	☐	☐

Omogućuje

